

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל
להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל וחברות ביטוח
להפעלת מערכת סליקה

א. פתח דבר

לפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), להסדר כובל שצדדים לו איגוד חברות הביטוח בישראל (להלן: "איגוד חברות הביטוח" או "האיגוד") וחברות ביטוח שיבחרו להיות צד להסדר.

עניינה של הבקשה הינו הארכת תוקפו של פטור קודם להסדר בין הצדדים, שניתן לראשונה בשנת 2003, ותוקפו הוארך מאז פעמיים, בשנת 2006 ובשנת 2010 (להלן: "החלטות הפטור הקודמות").¹ ההסדר מתווה את אופן סליקת החיובים בין חברות הביטוח, הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד") ומצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל בין המבטחים), תשס"א-2001 או צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל בין המבטחים), התשל"ח-1977 (להלן: "צווי החצייה").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזגים שוכנעתי, כי בכפוף לתנאים שלהלן, אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כמו כן, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור בתנאים לפי סעיף 14 לחוק.

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר; 2003 הגבלים עסקיים 3018123; החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר; 2006 הגבלים עסקיים 5000454. החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח להפעלת מערכת סליקה; 2010 הגבלים עסקיים 5001658.

ב. הרקע להסדר

כפי שתואר בהחלטות הפטור הקודמות, על-פי כלל האחריות הקבוע בסעיף 3(א) לחוק הפלת"ד, על כל נהג מוטלת האחריות לנזקי הגוף של מי שנסע בכלי הרכב שלו, ללא תלות במידת האשם של הנהג. בפועל, מי שמפצה את הנוסעים בכלי הרכב היא המבטחת של כלי הרכב. כמו כן, על פי סעיף 3(ב) לחוק הפלת"ד, המבטחים של כלי רכב המעורבים בתאונה יהיו אחראים ביחד ולחוד גם כלפי אדם שנפגע מחוץ לכלי רכב, ובמקרים אלו נקבעה, בינם לבין עצמם, השתתפות שווה בנטל החיובים.

לכלל האחריות האמור נקבעו חריגים בצווי החצייה, אשר נועדו לאזן את נטל התשלום בין המבטחים, במקום בו מקדמי הסיכון של כלי רכב לנזק שונים באופן מובהק. כך, כאשר מעורבים בתאונה רכב כבד ורכב קל, דוגמת משאית ורכב פרטי, משפה מבטח המשאית את מבטח הרכב הפרטי בשיעור של 50% מהחבויות הנובעות מנזקי הגוף של נוסעי הרכב הרגיל; וכן, כאשר מעורבים בתאונה אופנוע ורכב אחר, משפה מבטח הרכב האחר את מבטח האופנוע בשיעור של 50% מהחבויות הנובעות מנזקי הגוף של נוסעי האופנוע.

ג. ההסדר

כפי שפורט בפטורים הקודמים, מטרתו של ההסדר הוא להעביר ביעילות ובמהירות את התשלומים הנובעים מסעיף 3(ב) לחוק הפלת"ד וצווי החצייה. לצורך כך, יזם האיגוד הסדר המתווה את אופן סליקת החיובים והשיפויים בין חברות הביטוח (להלן: "**המתווה**"). בראשיתו, המתווה הפעיל מערכת סליקה ממוחשבת של החיובים בין המבטחים והסדיר את אופן ההתחשבות בין חברות הביטוח, כאשר יש הסכמה ביניהן באשר לשיעור השיפוי. בהמשך, ומאחר ששיעור ההסכמות בין המבטחים ביחס לעצם החבות היה נמוך, הורחב ההסדר כך שיחול גם על התחשבות שאין לגביה הסכמה ראשונית בין המבטחים באשר לשיעור השיפוי, כמפורט להלן.

במסגרת ההסדר, הוקמה מערכת סליקה ממוחשבת של החיובים ההדדיים בין המבטחים. מערכת הסליקה מופעלת על גבי תשתית של חברת מרכז הסליקה של חברות הביטוח בע"מ (להלן: "**חברת הסליקה**"), שהיא חברת בת של איגוד תברות הביטוח. לחברה יש חיבור מקוון לחברות הביטוח השונות, אשר מאפשר סליקת חיובים מקוונת.

המתווה מופעל על ידי מנהל מתווה שהנו משרד רו"ח עצמאי, אשר אינו קשור למי מחברות הביטוח או לאיגוד (להלן: "**מנהל המתווה**"). כל מבטח רשאי להצטרף למתווה, וכל מבטח שהצטרף להסדר רשאי לפרוש ממנו בתום כל שנה קלנדרית.

למנהל המתווה מסייעים עובדים של חברת הסליקה, אשר גם להם אין קשר למבטח כלשהו. למנהל המתווה הוענקו סמכויות של בורר ביחס למחלוקות בדבר עצם החבות וכן, הוענקו לו סמכויות של פוסק במחלוקות חשבונאיות שיתגלעו במהלך ביצוע המתווה.

ד. השפעת ההסדר על התחרות

כמתואר בפטורים הקודמים, החשש המרכזי ממערכת סליקה משותפת למבטחים רבים, המתחרים ביניהם, הנו צינון התחרות בתחום בו מתבצע שיתוף הפעולה. בענייננו קטן משקלו של חשש זה, מהטעמים הבאים: **ראשית**, המתווה מסדיר רק את אופן ההתחשבנות המתחייב מחוק הפלת"ד וצוי החצייה, ואין בו כדי לעורר חשש לתיאום מחירים, כמויות או תנאים מסחריים אחרים בין מבטחים. **שנית**, המתווה אינו יוצר ערוץ תקשורת ישירה בין המבטחים, שכן זו נעשית באמצעות מנהל המתווה אשר איננו קשור במי מהן. מכל מקום, ככל שנותר חשש כאמור, הרי שהתנאים שקבעתי ממילא מפיגים גם חשש זה. **שלישית**, כפי שנקבע בפטורים הקודמים מצאתי לנכון גם עתה להבטיח בתנאי, כי כל מבטח שיבקש להצטרף למתווה, בין אם הוא חבר באיגוד ובין אם לאו, יוכל לעשות כן, וכי איכות השירותים אותם תקנה המערכת למבטחים החברים בה, ומחירים, יהיו זהים, וזאת על מנת שהמערכת תשמש כל מבטח הפועל בישראל, באופן שוויוני.

חשש תחרותי נוסף שנובע מההסדר הינו ששיתוף הפעולה הנוגע למתווה יזלוג לתחומים אחרים, ויפגע בתחרות בין חברות הביטוח השונות. על פניו, קיומו של שיתוף פעולה מוסדר בין מתחרים בתחום אחד מזמן לצדדים להסדר הזדמנויות להחליף מידע גם בעניינים עסקיים שמחוץ לתחום שיתוף הפעולה שעל הפרק או להעביר מסרים, שתוצאתם האפשרית היא צינון התחרות בין הצדדים. בהתייחס לחשש זה, בדומה להחלטות הפטור הקודמות ובשים לב לכך שיישום המתווה נעשה על ידי גורמים שאינם בעלי זיקה לחברות הביטוח, הגעתי למסקנה כי ניתן לקבוע תנאים שמבטיחים כי המתווה לא ישמש במה משותפת לתיאום בין המבטחים בנושאים אחרים.

ה. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהאריך את הפטור המבוקש בכפוף לתנאים המפורטים להלן:

1. הגדרות:

בתנאים אלה יפורשו המונחים הבאים כדלהלן:

"אדם" – לרבות תאגיד;

"אדם קשור" – יראו אדם כקשור לכל אחד מהבאים:

- א. כל תאגיד בו הוא מחזיק אמצעי שליטה;
- ב. כל אדם שמחזיק אמצעי שליטה בו;
- ג. כל תאגיד שמי מאלה מחזיק אמצעי שליטה בו;
- ד. לכל אדם שמחזיק עימו באמצעי שליטה בתאגיד לפי הסכם;

הכל לבד או ביחד עם אחרים, במישרין או בעקיפין, בעצמו או באמצעות קרוב שלו ;

"אמצעי שליטה" – כל אחד מאלה :

- (1) 5% או יותר ממניות של תאגיד ;
- (2) 5% או יותר מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית של תאגיד ;
- (3) 5% או יותר מהזכות לרווחים בתאגיד ;
- (4) הזכות למנות דירקטור בתאגיד ;

"במישרין או בעקיפין" – לרבות באחד או יותר מאלה :

- (1) באמצעות שלוח או נאמן ;
- (2) יחד עם אחר בשיתוף פעולה לפי הסכם ;
- (3) באמצעות זכויות המוקנות לפי הסכם ;
- (4) באמצעות החזקה או רכישה בידי קרוב, חברת נאמנות או חברת רישומים ;
- (5) באמצעות חברות בנות או אחיות ;

"האיגוד" - איגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר) ;

"המערכת" - מערכת להפעלת מנגנון סליקה משותפת (שירותי התחשבות ממוכנים) לחיובים הקמים בגין חוק הפלת"ד וצווי החצייה.

"המתווה" - המתווה המתוקן לסליקה ממוחשבת בתביעות מעורבות, אשר צורף כנספח א' לבקשת הפטור ;

"הצדדים" - האיגוד וכל מבטח שיצטרף להסדר ;

"הקרן" – הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים שהוקמה לפי חוק הפלת"ד ;

"חברת הסליקה" - חברת מרכז הסליקה של חברות הביטוח בע"מ ;

"חוק הפלת"ד" - חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ;

"כתב התחייבות" - כתב התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א'.

"מבטח" - כהגדרתו בפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשי"ל-1970, וכן הקרן.

"מנהל המתווה" - משרד רו"ח שימונה על ידי האיגוד, שאינו אדם קשור למבטח או לאיגוד ;

"צו החציה" - צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשס"א-2001 או צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשל"ח-1977;

למונחים אחרים שבתנאים אלה תהא המשמעות הנודעת להם בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

2. ההסדר יעסוק אך ורק בהעברות תשלומים בין מבטחים, אשר נובעים במישרין מההוראות הקבועות בצו החציה או בסעיף 3(ב) לחוק הפלתי"ד, והכל באמצעות המערכת ובהתאם לאמור במתווה.

3. המערכת תופעל על גבי תשתית של חברת הסליקה, אך הפעלתה והטיפול בה לא יתבצעו על ידי אדם קשור למבטח.

4. לא יועבר בין המבטחים כל מידע שעלול לפגוע בתחרות ביניהם, ובכלל זה לא יעבירו הצדדים ביניהם מידע הכולל פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות של הצדדים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע למחירים; מידע הנוגע לשירותים אחרים שמעניקים הצדדים; בסיסי נתונים שבידי הצדדים; מידע על לקוחות או על התקשרויות, בעבר או בעתיד.

5. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו חיוני לצורך פעילותה התקינה של המערכת בהתאם למתווה.

6. כל ההחלטות של הצדדים הנוגעות למערכת יתועדו בכתב בעת קבלתן וטרם ביצוען, כמו כן, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הצדדים, כולם או מקצתם; מסמכים אלו יישמרו אצל האיגוד ויועברו לרשות ההגבלים העסקיים על פי דרישה, תוך 14 ימים ממועד הדרישה.

7. כל מבטח, בין אם הוא חבר באיגוד ובין אם לאו, יוכל להצטרף להסדר, בתנאים שווים.

8. זולת אם נקבע במסמך זה במפורש אחרת, או לפי כל דין, כל מגבלה החלה על צד להסדר מכוח תנאים אלה, חלה גם על כל נושא משרה, עובד, שלוח או יועץ של הצד להסדר ועל כל שלוח או חליף של מי מאלה - והכל בין מכוח דין או הסכם ובין בפועל.

9. מנכ"ל מכהן של כל אחד מהמבטחים שיצטרפו להסדר יחתום טרם ההצטרפות, או טרם תחילת ביצוע תפקידו כמנכ"ל (על פי המאוחר מביניהם), על כתב התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א'. כתב ההתחייבות יישמר בידי האיגוד, ועותק ממנו יועבר לרשות ההגבלים העסקיים 30 יום לאחר חתימתו.

10. לאורך כל תקופת ההסדר ידאג האיגוד לקיומם של כתבי התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א', החתומים על ידי המנכ"ל המכהן של כל אחד מהמבטחים שהם צד להסדר.

11. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה, פרשנותם או בדבר דרך יישומם - יובא להכרעת הממונה.

פטור זה יהיה בתוקף למשך חמש שנים ממועד מתן החלטה זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרומ' דיוויד גילה

 הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ז אלול, תשע"ה
 31 אוגוסט, 2015

נספח א'

אני החתום/ה מטה, ..., נושא/ת ת.ז. שמספרה ....., המשמש/ת כ....., מצהיר/ה בזה כדלקמן:

1. קראתי במלואם את החלטת הממונה ואת תנאי הממונה על הגבלים עסקיים למתן פטור מאישור בית הדין להסדר שעניינו אופן סליקת החיובים בין חברות הביטוח, הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ומצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל בין המבטחים), תשס"א-2001 או צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל בין המבטחים), התשל"ח-1977 (תיק 10033).
2. אני מודעת/לכך כי קיום דווקני של כל התנאים הללו הוא הבסיס לקבלת פטור הממונה על הגבלים עסקיים להסדר זה.
3. ידוע לי כי הפרת התנאים הנזכרים מהווה עבירה פלילית על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, שעונשה עד חמש שנות מאסר.

_____

חתימה

_____

שם מלא

_____

תאריך

אישור

הנני מאשר/ת בזה כי ביום ..... הופיע/ה בפני מר/גב' ..... בעל/ת ת.ז. ...., ואחרי שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, חתם/ה על ההצהרה הנ"ל בפני.

_____

עו"ד ,

_____ מ.ר.